

Elhunyt Tóth Menyhért festőművész

A Kulturális Minisztérium, Vaszary János tanítványa a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége, a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja közli, hogy Tóth Menyhért festőművész, a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze, a XX. századi magyar képzőművészet kiemelkedő egyénisége január 9-én 76 éves korában elhunyt. Temetéséről később intézkednek.

Tóth Menyhért 1904-ben született Mórhalmon, 1935-ben fejezte be a Képzőművészeti Főiskolát, ahol

Vaszary János tanítványa volt. A főiskola befejezése után néhány évvel már jelentkezett első önálló kiállításával, amelyet még öt követett. Ezek közül gyűjteményes tárlata a legjelentősebb, amelynek 1976-ban a Műcsarnok adott otthont. Egyéni hangú, látomásos festészetével — amelyet az ősi népi fantázia motívumai szöntenek át — 1977-ben Lengyelországban és Franciaországban is megismerkedhettek az érdeklődők. Munkásságát 1976-ban a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze címmel ismerték el.

„Ha bíró lenne...”

A jogtudományi kar épülete: mint fölbolydult méhkas. Sötét ruha, fehér ing, sápadt arc, karikás szem — mindenfelé a folyosókon. Vizsgaidőszak, valamennyi szokásos jelével. Az egyik ajtón fehér papundekli-tábla, rajta nagy fekete betűkkel: ALLAMVIZSGA. Körülötte a levegő — érezni, mintha árszataná — komor és ünneplés.

Az államvizsgák az utolsó egyetemi próbatételek; a végső, nagy megméretések, elszámolás az évek során megszerzett tudásról.

Büntetőjog. Egy kérdés az általános, egy a különös részből, végül egy jogeset, megoldandó. „Ha bíró lenne...” A vizsgázó megélenkül, fölcillan a szeme, tudja már, mint mondjon. Néhány év múlva az is lehet, bíró. De akárhol találják meg a helyüket, munkájukat a most államvizsgázók, legtöbbjüknek nap mint nap vizsgázni kell — nem egyszerűen szakmából, hanem emberismeretből is. Hogyan állnak majd helyt? Miről ismerik meg a jó jogász? Milyenek a mai végzősök? Az államvizsgák ürügyén kérdeztük az egyik nagy tapasztalatú vizsgázatótól, dr. Fonyó Antal tanszékvezető egyetemi tanártól.

Bárkiből válhat jogász, aki képes elsajátítani az egyetemi tananyagot. Harminc évvel ezelőtt a tanárképzésben a büntetőjog különös részéből írásbeli vizsgát tesznek a hallgatók. A kérdések olyan természetűek, hogy a válaszokból lemérhető az összefüggéseket ismereténél, az önálló gondolkodásnak az elért szintje, az érvelésre és indoklásra való képessége, a szóbeli kifejező- és az írásképesség. Mindezen képességekre nagy szükségük van a jogászoknak, ezért mi nagyon hasznosnak tartjuk ezt a vizsgaformát, megkönnyíti az államvizsgát is. Személyes véleményem szerint azonban „teljes jogász” csak abból a hallgatóból válhat, akinek irodalmi műveltsége, olvasottsága széles körű, valamint közelebbi érdeklődésű és a társadalmi problémák iránt érzékeny.

Erről már az elején sok minden kiderülhet, hiszen a jogászok magyarból és történelemből felvételiznek.

Egyetlen vizsgán nem lehet megállapítani a rátermettséget. Mindenesetre: fölvételi bizottságokban is dolgoztam, a büntetőjogi tanácsban egyetem évei alatt a legtöbbször, ötször vizsgáztam a hallgatók; azt kell mondanom, hogy évről évre

kevesebben vannak azok a hallgatók, akik a szépirodalmi művek kívánatosan széles körét ismerik. Pedig... Számos jogágit jellemző, hogy nekibuzdulással, egycsapásra és radikálisan szeretnek volna ideális társadalmi állapotot. A gyakorlat tényei azonban kiábrándítják őket, nehezen fogják föl, fogadják el, hogy a társadalom fejlettségi szintjének bizony nem igen felel meg az emberek magatartása. Ez a kiábrándultság okozza a közelebbi érdeklődés hiányát. Esetekben mégis nagyobb a remény, hogy ez a fajta érdektelenség csak egy-egy rövid időszak jellemzője. Sajnos, gyakran találkozom azonban olyan fiatalokkal is, akik mintha üvegházakban nőttek volna. A felnőttek nem adtak nekik teret az önálló gondolkodásra, cselekvésre, egyre csak óvták gondtól, bajtól, saját elképzeléseik szerint szinte beprogramozták őket. Nincs megfelelő társadalmi tréningjük, nincsenek kitéve küzdésnek, nem kell dönteniük, a létharcot nem ismerik, nem érzékelik a társadalmi problémákat. A felnőtt kort elérve is gyerekesek.

Sok szó esik arról különféle fórumokon, hogy a középkorai irodalom- és történelemoktatás bizony nem áll feladata magasztalán. Nyilván ez érzedik az egyetemeken is. De mi a helyzet a közelebbi érdeklődéssel, amit szintén a jó szakember egyik jellemzőjeként említett?

Ez függvénye persze az olvasottságnak, a tájékozottságnak, a szellemi nyitottságnak. Ha arra gondolok, hogy az én fiataloságom idején... Szóval mi, akik a népi írók szellemi emleinőttünk és nagy társadalmi átalakulás előtti korszakban voltunk a legfőbbkönyvebb életkorban, viharosan vitáztunk reformokról, forradalomról, társadalmi átalakulásról. A „fényes szelek” korszakában kinézték maguk közül a társak azokat, akik nem tudtak társadalmi kérdésekhez hozzászólni, nem ismertek valamely fontosnak ítélt cikket, irodalmi művet. Aztán valahogy kiment a divatból, hogy léteznek dolgok, témák, közérdekű kérdések, amelyekről illik tudni. Nem szeretnek félreértést: úgy látom, jó szellemű, fejlett kritikai érzékű fiatalok nő fel; a mai egyetemi hallgatók elvégzik a kötelesebbüket, megtanulják a tananyagot, fölkészülnek az életre. Vannak képességeik, alkalmasak arra, hogy jó szakemberek legyenek. De... valami azért hibádzik, társadalmi érdeklődésük halványabb a kellenél, és ezért mi, felnőttek vagyunk felelősek. A szaktudást, egyre szélesedő körben, megszerzik itt az egyetemen, minden feltételt adott, hogy jó szakemberekké váljanak. De hogy milyen embereké?

Talán ez inkább működik a családi, a székebb otthoni-társadalmi környezetben? — Átmeneti társadalomban nehéz felnőtné lenni, úgy nevelni a gyerekeket és

Együttes haszon

Az elmúlt évben megjelent miniszteri utasításnak megfelelően a mezőgazdaság és élelmiszeripar tudományos és oktatási intézményei felülvizsgálták a beruházási elképzeléseket, s ennek nyomán közös elhatározásra jutottak: programjaikat úgy alakították, hogy lehetőség szerint együttes haszon származzék belőle. A fejlesztések újraértékelése nyomán helyileg is közel kerülnek egymáshoz az intézmények, s tudományos anyagcseréjük, műszerparkjuk hozzáférhetőbbé válik.

Tervek tavaszra

Újra iskolában

Tegnap, csütörtökön reggel újra benépesültek Szegeden is az általános és középiskolák: véget ért a téli szünet, újra megkezdődött a tanítás. Am az első félév január 31-ig tart, s a város alsó- és középfokú oktatási intézményeiben a félévi nevelőtestületi értekezleteket február 6-ig tartják meg. A diákok február 8-án kapják meg a félévi bizonyítványt — benne a „végelszámolással”. Most sem kapnak osztályzatot az általános iskolák első-ötödikes osztályosai, valamint fizikából a hatodikosok.

Szegeden az általános iskolák nyolcadik osztályait idén 1 ezer 772-en végzik el. Az iskolák január végén töltik ki a továbbtanuláshoz szükséges iratokat. S mivel a középfokú iskolákba történő főtvelel sok gondot okoztak a korábbi években — egy időben, egyszerű volt minden mindennél —, 1980-ban először lépcsőzetes időrendben bonyolítják le a felvételeket, így segítve a pályaválasztást, a szükséges pályamódosításokat, átirányításokat. (A lépcsőzetes rendszert egyébként már több megyében megvalósították, s a tapasztalatok egyértelműen kedvezőek.)

Igy tehát március 20. és április 5. között elsősorban azoknak a tanulóknak jelentkezést bírálják el, akik gimnáziumok fakultatív osztályaiba készülnek, másodikként pedig szakközépsékeket jelentőek meg. (Az első időpont a felvétel kezdetét jelenti, a második dátumig az elutasítottak jelentkezési lapjait továbbítani kell a második helyen megjelölt iskolának.) A második „turnusban”, április 5–15. között a szakközépsékek rátermettségvizsgálatot igénylő, valamint az olyan osztályosok jelentkezését is meg kell vizsgálni. Az iskola felvételét oldják meg, amelyekben nagy a túlleltékezés. Április 15–25-ig a gimnáziumok fakultatív osztályaiba pályázók, illetve a szakközépsékekbe készülő kérelmet vizsgálják meg, a következő tíz napban pedig a gimnáziumokba és szakközépsékekbe másodikikként jelentkezőkre, valamint az egészségügyi szakiskolákban és a szakközépsékekben dívatos szakmákat tanulni kívánókra kerül sor. Utolsóként (május 5–31-ig) a szakközépsékek intézetek egyébkénti felvételi és gépi- és gyorsíró iskolába jelentkezők felvételéről döntenek.

Valamennyi intézményben a tavasz szünet április 5–9. ig tart majd, az első tanítási nap: április 10. Ugyancsak áprilisban rendezik meg az iskolák a tavasz nevelési értekezleteket, mind az általános, mind a középfokú intézményekben azonos témából: a fegyelem, a munkaerkölcs helyzetéről és javításának feladatairól. A tanév — a gimnáziumok negyedik, az egészségügyi szakiskola harmadik, továbbá a gép- és gyorsíró iskola első, második osztályait ki-

Nagy László felvétele
Újra benépesültek az iskolák

vége — június 7-én végződik.

Újság, ha egyelőre nem is a legjobb; a Dózsa György Általános Iskola fődemcsérére szorul, a téli szünetben „ki is költözött” az épületből. Az első és másodikosok a Dugonics, a harmadik-nyolcadikes osztályosok a Zrínyi, az ötödikesek és hatodikosok a Rókusi, a hetedikesek és nyolcadikosok a Madách iskolában lettek ideiglenes otthonra, s a Madáchba ke-

rült három napközis csoport is. Az általános iskolásokat érintő jelentős országos szemlének ad helyet tavasszal Szeged: április 8–12. között a városban rendezik meg a tudományos-technikai úttörőszemle vetélkedőjének döntőjét. A résztvevők társadalmi- és természetkutatásban, technikai, mezőgazdasági és orosz nyelv ismeretében mérik össze erejüket.

D. L.

Kedvezményes üdülési utalvány fiataloknak

Az idén több mint félszáz ezer kedvezményes üdülési utalványt bocsátanak a dolgozó fiatalok rendelkezésére a központi ifjúsági alaphól. Az utalványok birtokában egy-egy fiatal 400 forint részvételi díj ellenében hét napot tölthet január-március és október-december hónapokban a budapesti „Hotel Ifjúságban”, valamint a közepi Panoráma Szállóban, május-szeptember hónapokban pedig 300 forintért a kiliántelepi és a verőcemarosi nemzetközi ifjúsági üdülőtáborban.

A felsőoktatási intézmények hallgatóinak 3 ezer utalványt juttatnak el. Nekik hét napra 250 forintba kerül a kedvezményes üdülés a vizsgaidőszak után, a nyári hónapokban a kiliántelepi és a verőcemarosi üdülőtáborban. A közepiskolások és a szakközépsékek tanulói a kiliántelepi és a verőcemarosi üdülőtáborban egy héti — ugyancsak 250 forintért — üdülhetnek a nyáron 5 pihenőtáborban, többek között Badacsonyan és Visegrádon.

A táborokban, az ifjúsági szállodákban szállást és naponta háromszor bőséges étkezést kapnak a fiatalok, s kulturális és sportprogramokat is szerveznek számukra a rendezők. Az üdülőjegyek 50 százalékos vasúti kedvezmény egyszerű igénybevitelére is jogosítanak.

A legkisebbektől sem felekedtek meg: 24 ezer utalvánnyal segítik az úttörők és a kisdobosok önálló csapat-táborozását, vándortáborozását.

A szocialista országokba kiránduló fiatalok utazási költségeihez is hozzájárulnak — 300 forint értékű utalványokkal — ha a társasutazásokat a munkahelyeken, illetve az iskolákban szervezik.

A központi ifjúsági alap olyan kedvezményes utalvá-

nyokat is bocsát a fiatalok rendelkezésére, amelyeket kulturális események látogatására használhatnak fel. Az év végéig 64 ezer ilyen kedvezményes ifjúsági bérlet-utalványt talál gazdára: valamennyi hasznosítható a fővárosi és a vidéki színházak, közmvvelődési intézmények hangverseny-, opera- és színházi bérleteinek a megváltásánál. A fiatalok közül a szakközépsékek tanulói hangverseny-látogatáshoz járulnak hozzá a legnagyobb számban, s több mint 20 ezer, szakmájánál tanuló ifjúk napjának így zenei élményt az idén. Háromezer utalvánnyal segíti az alap a fiatalok munkahelyi és iskolai klubjainak, edzőterminek, műhelyeinek és fotolaboratóriumainak felszerelését, bővítését. A háromezer forint értékű utalványokra hang-, foto-, filmtechnikai eszközöket, közösségi játékokat és sportszereket vásárolhatnak.

A Gandan-kolostor ritkaságai

A mongol kultúra egyik fellelővára a 339 éves Gandan-kolostor, amely értékes ritkaságokat tár a látogatók elé. Az ország legnagyobb múzeumaként számon tartott intézmény nemcsak ősi selyemfüggönyeiről, porcelán szobrocskáiról, a buddhista művészet egyedi darabjairól nevezetes, hanem ősi könyvtáráról is. Egyedi kéziratok, buddhista művek XVII. századi fordításai, a mongol lámák életéről, munkájáról szóló művek elégtük itt ki a miltat kutató tudósok érdeklődését.

Lótuszvirág ezeréves magból

A pekingi botanikus kert szakemberei kicsíráztatták asatások során előkerült, több ezeréves lótuszmagokat. Korábban hiába áztaták vízben a magokat már a huszadik hónapja, sem-

mi eredmény nem volt, amikor egy 1400 évvel ezelőtt Kínában nyomtatott recept alapján kezelték őket: a magok kicsíráztak, a kifejlesztett növények pedig virágot és termést hoztak.

A textilipar korszerűsíti a vezetési módszereket

A textiliparban dolgozó értelmiségiek helyzetének értékelésével folytatta és fejezte be munkáját csütörtökön a Textilipari Dolgozók Szakszervezetének központi vezetőségi ülése. Az ágazatban foglalkoztatott 4300 értelmiségi dolgozó munkájáról megállapították, hogy az elmúlt évtizedben meghatározó szerepet játszottak a textilipar jövőjét megalapozó rekonstrukció megvalósításában, az új technikai eszközök és technológiák meghonosításában,

és felelősségüket növelte az a tény, hogy a rekonstrukció többségében saját kivitelezésben valósult meg.

A textilipart különösen érintő gazdasági változások azonban felszínre hoztak néhány fogyatékossgot, ezért előtérbe került a vezetési módszerek korszerűsítése, az elemző-tervező munka színvonalának emelése és az egyéni teljesítmények növekedését elősegítő ösztönző rendszerek kialakítása. (MTL)

Sulyok Erzsébet